

Mežaparka estrādē starp dziedātāju tūkstošiem skan arī senioru balsis. Senioru kori tāpat kā citi gatavojas XXVII Vispārējiem latviešu Dziesmu un XVII Deju svētkiem – mēģinājumos apgūst repertuāru, reģionu kopmēģinājumos meklē dziesmu skanējuma nianses.

Vidzemē darbojas astoņi senioru kori, Austrumlatvijā un Zemgalē – pa sešiem, Kurzemē – trīs, Rīgā kopā ar sieviešu koriem – astoņi. Vienīgais senioru vīru koris ir Valmieras “Baltie bērzi”. Senioru koriem ir noteikums, ka tikai desmit procenti dziedātāju var būt jaunāki par 55 gadiem.

Latvijas jaukto senioru koru virsdiriģents Bruno Cabulis pastāsta: “Kori cītīgi strādā, tiekamies kopmēģinājumos, jau aprīlī sākas skates. Pēc pandēmijas reti kurā kolektīvā nav samazinājis dziedātāju skaitu. Visos koros trūkst vīru. Parasti svētkos senioru kopkorī bija ap tūkstoši, 1100 dziedātāju, šogad būs labi, ja 900. Kamēr vien var, koristi dzied jauktajos, sievu vai vīru koros, kuros pierasts, tajos arī repertuārs cits. Tie, kuri sākuši dziedāt, vēlas turpināt, ja balss vairs neļauj izdziedāt sarežģīto repertuāru, koristi turpina dziedāt senioru koros. Dziedātāju maiņa notiek nepārtraukti, katru gadu senioru koros ienāk jauni dziedātāji.”

Līdz pandēmijai senioru koru dziesmu svētki notika katru gadu, kori satikās dažādos Latvijas novados. 2019.gadā tika svinēti 48. Latvijas Senioru koru svētki. “Katru gadu puse repertuāra tiek atjaunota. Dziedam gan tautasdziesmas, gan Paula, Stabulnieka, Tigula, Lūsēna dziesmas. Repertuārs ir daudzveidīgs,” teic virsdiriģents.

Senioru koriem Dziesmu svētkos būs savs koncerts, kurā piedalīsies arī senioru deju kolektīvi, un, protams, senioru kori būs uz estrādes Noslēguma koncertā.

Katrs korists ir vērtīgs

Nina Zaļaiskalna ir Cēsu kora “Ābele” vecākā. Korī dzied no 2004.gada. Kolektīvā piedzīvoti daudzi jauki brīži gan koncertos un svētkos, gan mēģinājumos un vienkārti esot kopā. “Korī noskaņojums ir labs, domājam par skati. Diemžēl esam maz. Pēdējos gados seniori kļuvuši kūtrāki, noslēgušies mājās. Daudzus uzrunāju, aicinu uz kori. Ja izdodas vienreiz atvilināt, iepatīkas un ir priecīgi būt kolektīvā. Šoruden altos atnāca jaunas dziedātājas, bet soprānu trūkst. Gribu pārvilināt senioru ansambli “Kamenes” dāmas, redzēs, kā būs. Tenori esam jau trīs, būs vēl viens. Katrs dziedātājs, kurš pēdējā laikā pievienojies korim, ir kāda uzaicināts,” stāsta Nina un vērtē, ka pēdējos gados senioru vidū interese par dziedāšanu korī mazinājusies. “Vēl arī jāņem vērā, ka Cēsis ir daudz koru, tajos ir daudz cienījamu koristu, cik balss



◆ CEĻĀ UZ SVĒTKIEM. Senioru kora “Ābele” koristi Nina Zaļaiskalna (no labās), Juris Balodis un Sarma Puriņa.

Senioru balsis skan kopkorī

tur, cenšas dziedāt savā korī, nevis pārnākt uz senioriem. Kādreiz ik sezonu seši septiņi koristi nomainījās. Kopā bijām vairāk nekā 30. Tad dziesmām cits skanējums,” bilst “Ābeles” vecākā.

Korī cienījamākajiem dziedātājiem ir 85 gadi, jaunākajiem 62, bet vidējais vecums ap 70. Šosezon kori vada diriģente Iveta Lapiņa. Gan kora vecākā, gan dziedātāji atzīst, ka bijis uztraukums, kā sapratīsies. “Iveta ir prasīga, korekta, ar labu humora dzirksti. Viņa mūs pieņēmusi, un mēs viņu,” ar gandarījumu saka Nina un slavē arī Cēsu Mūzikas vidusskolas audzēkni Ulvi Krieviņu, kurš diriģentei palīdz mēģinājumos, labi saprotas ar senioriem, ir atsaucis.

Nina atzīst, ka Dziesmu svētku repertuāra dziesmas patīk. “Mēs gan varētu vairāk dziedāt tautasdziesmas. Tās patīk arī klausītājiem, jo daudziem tās pazīstamas un tas viņus priecē. Nevajag senioru korim sarežģītas dziesmas,” vērtē “Ābeles” vecākā.

Pirms pandēmijas senioru koru kustība bija aktīva. Kori brauca cits pie cita, rīkoja kopkoncertus. “Ir brīnišķīgi satikties ar citiem kolektīviem, visi esam domubiedri, mums patīk dziedāt. Katrs šāds koncerts ir svētki. Pēc tam kavējamies atmiņās, kāda kur bija dziedāšana, kā dziesmas skanēja. Mums patīk kopā pasēdēt, parunāties. Daudzi ir vientuļi, koris ir viņu sabiedrība,” pārdomās dalās cēsniiece.

Dziesmu svētki ikvienam koristam ir notikums, kuram gatavojas, ko gaida. “Ābeles” vecākā uzsver, ka vienmēr svētkos ir padomāts, lai koristi labi justos, lai nekā netrūktu. “Ikdienā par

mums gādā Cēsu Kultūras centrs. Ja kaut ko vajag, tiek sagādāts. Mums tiek šūti jauni tērpi, dāmām būs garas aveneskrāsas kleitas. Klausītāji tās redzēs jau kādā koncertā pavasarī,” ar prieku stāsta Nina.

Ateroties iepriekšējos Dziesmu svētkos, Nina atzīst, ka atmiņā paliekošu notikumu bijis daudz, un pastāsta vienu. Savulaik diriģente Līga Priedīte viņu ielika tenoros. “Ēstrādē uzkāpu pie tenoriem, nostājos starp diviem vīriem. Viņi tā jocīgi skatās: “Te ir tenori.” “Jā, zinu,” un lepnī izslienos. “Jūs dziedāsi tenoru?” izskanēja neticība un izbrīns. Tad atbildēju: “Ja vajag, varu novilkēt arī basu.” Nodziedājām pirmo dziesmu. Vīri skatās uz mani: “Kas par balsi! Jums korī vēl nav kāds tāds tenors?” Tagad, kad satieku šos vīrus, vienmēr pajokoju,” atmiņās kavējas Nina un piebilst, ka tādu jauku tikšanos bijis daudz.

“Senioriem ir galvas augšā, skats uz priekšu un dzīve priecīga. Ja kādam nolaižas degungals, parunājamies, uzmundrinām cits citu. Kora vecākajam ir jābūt arī psihologam, lai kolektīvā būtu labs noskaņojums. Tad dziesmas skan,” Nina uzsver, piebilstot, ka visiem taču ir viens mērķis – Dziesmu svētki.

Svarīgi būt latviskā sabiedrībā

Jurim Balodim šī ir pirmā ziema Cēsīs. “Te ir pazīstami cil-

vēki, bet gribas būt sabiedrībā, cik sēdēsi mājās,” viņš atzīst. Uzaicināts dziedāt “Ābelē”, ilgi nedomājis, piekritis.

Juris dzimis un audzis Austrālijā. Pēdējās desmitgadēs ik pa laikam dzīvojis Latvijā, tagad atgriezies pavisam.

Dziedājis Sidnejas jauktajā korī, tad vīru korī, kas sirdij tuvāks. “Ja nebūtu kora, mana latviskā izpratne būtu daudz mazāka. Kaut mājās runājām latviski, visa izglītība, protams, iegūta angļu valodā. Mamma audzināja, lai ienīstu krievus, ka latvieši ir labāki nekā austrālieši, jo mums ir sena kultūra, lai nejutos neērti, ka neprotu angļu valodu. Vecāki mācīja tēvzemes mīlestību. 1979.gadā pirmoreiz biju Latvijā, sapratu, ka ar naidu dzīvot nevar,” pastāsta cēsniests uzsver: “Mēs Austrālijā atšķirībā no tautiešiem Amerikā, Eiropā un Kanādā katru gadu citā pilsētā rīkojam Kultūras dienas. Dziesmu svētki bija iespēja būt starp latviešiem.”

1990.gadā Juris ar Sidnejas vīru kori bija Dziesmu svētku dalībnieks. “Mežaparka estrādē bijām blakus “Gaudeamus”. Tas bija fantastiski, blakus divi vareni tenori. Svētki bija lieliski. Cik skaista ir Rīga Dziesmu svētkos! Tautu dēli un tautu meitas staigā pa Rīgu tautastērpos, tas ir kaut kas brīnišķīgs! Saprotu, ka tā nevar būt ikdienā. Eju pa Cēsīm, klausos, kā cilvēki runā latviski, kā sarunājas bērni. Viņi izaug ar dzimto valodu apkārt. Man tā bija tikai mājās un reizi nedēļā kora mēģinājumā starp latviešiem,” saka Juris.

Atgriezies Latvijā, viņš kādu laiku dziedāja “Gaudeamus”, bet nevarēja savienot ar darbu. “Ārzemju latvieši kora repertuāra

izvēlē ir konservatīvi. Protams, ir jādzied šodienas komponistu dziesmas, bet man pietrūkst zelta klasikas. Reti dzirdu “Beverīnas dziedoni”, kantāti “Tēvijai”. Savukārt Ziemassvētkos man vajag populārās angļu dziesmas, kuras dzied visu mūžu. Negribas dzirdēt jaunas Ziemassvētku dziesmas. Tie ir sīkumi, jūtu, ka esmu citāds: ne labāks, ne sliktāks,” pārdomās dalās “Ābeles” korists.

Juris atzīst, ka ir priecīgs būt korī, jaukā domubiedru kompānijā un dziedāt. “Latvieši ir atturīgi, paiet laiks, kamēr iepazīstas, pieņem. Korī jūtos starp savējiem. Jātrenē balss, ilgu laiku nav dziedāts. Būs prieks būt jaunajā Mežaparka estrādē, dzirdēt citus, parādīt sevi un atrasties jaukā sabiedrībā. Tāpēc nākam dziedāt un turamies. Būdam slinks, priecājos, ka esmu senioru korī, mums nav daudz dziesmu. Garās mēģinājumu stundas vienmēr ir pārbaudījums, bet koncerts atsver visu,” saka Juris Balodis.

Dziesmas skan sirdī

Sarma Puriņa pirmo sezonu dzied “Ābelē”. “Kad mācījos Cēsu Mūzikas vidusskolā, mums obligāti bija jādzied “Vidzemē”, tāda bija pedagoga un kora diriģenta Oļģerta Cintiņa nostāja. Tā arī visu mūžu Cēsu “Vidzemē” dziedāju, vēl arī Raiskuma korī. Draudzene pierunāja nākt uz “Ābeli”, labi, ka piekritu. Varu dziedāt, gaidīt Dziesmu svētkus,” stāsta Sarma un piebilst, ka katrs koris ir atšķirīgs, to veido diriģents.

Sarma atzīst, ka Dziesmu svētkus gaida kā dzīvīgu svarīgu notikumu. Cik vien kopš skolas gadiem bijis Dziesmu svētku, visos ir būtis. “Tās ir neapraķstāmas sajūtas, esi starp tūkstošiem savējo. Svētki ir sirsnīgi, un vārdos to nepateikt. Katros ir kas citāds, bet Dziesmu svētki ir patiesi svētki katram, kurš tajos piedalās,” pārdomās dalās cēsniests uzsver, ka ir īpašas izjūtas kopkorī dziedāt “Gaismas pili”, “Lauztās priedes” - dziesmas, kuras Dziesmu svētkos dziedāja iepriekšējās un dziedās nākamās paaudzes.

Ateroties Dziesmu svētku piedzīvojumus, Sarma pastāsta par kādu mēģinājumu. “Nakti bijām noballējuši, no rīta septiņos Mežaparkā mēģinājums. Stāvam estrādē, nāk miegs, atspiedusi galvu uz draudzenes pleca, snauzu. Pēkšņi virsdiriģenta Gido Kokara balss atskan pāri visam Mežaparkam: “Meitenīt rozā kreklīnā, saldus sapnīšus!” Virsdiriģents starp tūkstošiem dziedātāju redz katru,” pastāsta Sarma Puriņa. □

Lappusi sagatavojusi
SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no
Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA “Cēsu Druva”.